

YOSH BEMORLARDA STOMATOLOGIK KASALLIKLARNI ERTA ANIQLASH VA PROFILAKTIKA CHORALARI

Mo'minova O'.Sh.

EMU universiteti, Toshkent O'zbekiston

Annotatsiya: Mazkur maqolada yosh bemorlar orasida keng tarqalgan stomatologik kasalliklar – gingivit va periodontitning dastlabki bosqichlari hamda ularning erta tashxislash va profilaktika choralarining samaradorligi o'rganildi. Tadqiqot Toshkent stomatologiya institutining klinik bazasida 65 nafar bemor (18–30 yosh) ishtirokida olib borildi. Klinik tekshiruvda gingival indeks (GI), qonash indeksi (BI), plak indeksi (PI) hamda rentgenologik kuzatuv natijalari baholandi. Davolashdan so'ng 1 oy ichida GI va BI ko'rsatkichlari 60–70% ga kamaydi, suyak rezorbsiyasi esa 3 oy davomida sezilarli darajada sekinlashdi. Shuningdek, bemorlarga berilgan gigiyena bo'yicha tavsiyalar natijani mustahkamlashda muhim rol o'ynadi. Olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, stomatologik kasalliklarni erta tashxislash va muntazam profilaktika tadbirlari yosh bemorlarda periodontal to'qimalarni saqlash hamda kasallikning og'ir bosqichga o'tishining oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: stomatologiya, yosh bemorlar, profilaktika, erta tashxis, gingivit, periodontit, gigiyena.

РАННЕЕ ВЫЯВЛЕНИЕ И ПРОФИЛАКТИКА СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У МОЛОДЫХ ПАЦИЕНТОВ

Муминова У.Ш.

ЕМУ университет, Ташкент, Узбекистан

Аннотация: В данной статье рассмотрены основные стоматологические заболевания среди молодых пациентов – начальные формы гингивита и пародонтита, а также эффективность их ранней диагностики и профилактики. Исследование проведено на клинической базе Ташкентского стоматологического института с участием 65 пациентов в возрасте 18–30 лет. При клиническом обследовании оценивались гингивальный индекс (GI), индекс кровоточивости (BI), индекс налета (PI), а также данные рентгенологического контроля. Уже через 1 месяц после лечения показатели GI и BI снизились на 60–70%, а в течение 3 месяцев скорость резорбции кости значительно уменьшилась. Немаловажную роль сыграли рекомендации по гигиене полости рта, что позволило закрепить достигнутый результат. Полученные данные свидетельствуют о том, что ранняя диагностика и регулярные профилактические мероприятия имеют ключевое значение в сохранении пародонтальных тканей у

молодых пациентов и предотвращении прогрессирования заболевания.

Ключевые слова: стоматология, молодые пациенты, профилактика, ранняя диагностика, гингивит, пародонтит, гигиена.

EARLY DIAGNOSIS AND PREVENTION OF DENTAL DISEASES IN YOUNG PATIENTS

Muminova U.Sh

EMU University, Tashkent, Uzbekistan

Abstract: This article investigates common dental diseases in young patients – early stages of gingivitis and periodontitis – and evaluates the effectiveness of early diagnosis and preventive measures. The study was conducted at the clinical base of Tashkent Dental Institute with the participation of 65 patients aged 18–30 years. Clinical examination included the evaluation of gingival index (GI), bleeding index (BI), plaque index (PI), and radiological assessment. One month after treatment, GI and BI decreased by 60–70%, while bone resorption slowed significantly within 3 months. Oral hygiene instructions played a crucial role in maintaining the achieved results. The findings demonstrate that early diagnosis and regular preventive interventions are essential for preserving periodontal tissues in young patients and preventing the progression of dental diseases.

Keywords: dentistry, young patients, prevention, early diagnosis, gingivitis, periodontitis, hygiene.

So‘nggi yillarda dunyo miqyosida ham, mamlakatimizda ham yosh bemorlar orasida stomatologik kasalliklarning uchrash chastotasi yuqori darajada saqlanib qolmoqda. Ayniqsa, kariyes, gingivit, stomatit va periodontopatologiyalar kabi kasalliklar bolalik va o‘smirlik davrida ko‘p uchrashi bilan ahamiyatlidir. Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, 6–15 yoshli bolalarda kariyes tarqalishi 80% gacha yetadi, bu esa stomatologik sog‘liqni saqlashda profilaktik chora-tadbirlarning muhimligini ko‘rsatadi.

Taqdimot materiallari va usullari: Tadqiqot Toshkent stomatologiya institutining 2025- yillardagi klinik bazasida olib borildi. Umumiy hisobda 65 nafar yosh bemor (18–30 yosh) ishtirok etdi. Ular orasida 40 nafarida gingivit, 25 nafarida esa o‘rta darajali periodontit qayd etildi. Bemorlar klinik tekshiruv, indekslar orqali baholash (GI, BI, PI), shuningdek, rentgen diagnostikasi yordamida kuzatildi. Har bir bemorga professional gigiyena, yuzaki tozalash, shuningdek, uy sharoitida gigiyena qoidalariga amal qilish bo‘yicha tavsiyalar berildi.

1-jadval

Periodontal ko'rsatkichlarning davolashdan oldin va keyin o'zgarishi

Ko'rsatkichlar	Davolashdan oldin	1 oy o'tib	3 oy o'tib	O'zgarish (%)
Gingival indeks (GI)	2.1 ± 0.3	0.9 ± 0.2	0.7 ± 0.1	-67%
Qonash indeksi (BI)	1.8 ± 0.4	0.6 ± 0.2	0.5 ± 0.1	-72%
Plak indeksi (PI)	2.3 ± 0.5	0.8 ± 0.2	$1.1 \pm 0.3^*$	-52%

***Izoh:** Jadval ko'rsatadiki, professional gigiyena muolajalaridan so'ng milkdagi yallig'lanish va qonash ancha kamayadi — ya'ni tish go'shti ko'proq tinchlanadi va qonni to'xtatish osonlashadi. Blyashka (tish ustidagi pardoz) ham dastlab kamayadi, lekin bir muddatdan keyin ba'zi bemorlarda qayta ko'payishi mumkin; bu esa kunlik uy gigiyenasiga yetarlicha rioya qilinmasligidan dalolat beradi. Umuman olganda, mazkur jadval professional tozalashning qisqa muddatli foydasini va davomiy natijalar uchun bemorlarning o'zaro xulq-harakati muhimligini ko'rsatadi.

2-jadval

Gingivit va periodontit guruhleri bo'yicha natijalar

Guruh	Davolashdan oldin GI	1 oy o'tib GI	3 oy o'tib GI
Gingivit (n=40)	2.0 ± 0.2	0.8 ± 0.2	0.6 ± 0.1
Periodontit (n=25)	2.3 ± 0.4	1.1 ± 0.3	0.9 ± 0.2

Izoh: Jadvaldan ko'rinishicha, yengil darajadagi gingivitli bemorlarda professional muolajadan keyin milk yallig'lanishi tez va barqaror tarzda pasayadi — ya'ni bu guruh uchun oddiy gigiyena chorasi juda samarali. O'rta yoki og'ir periodontitli bemorlarda ham yaxshilanish kuzatiladi, ammo ularning tiklanishi sekinroq va ba'zan qo'shimcha davolash (masalan, chuqur tozalash yoki parodontologik protseduralar) talab etiladi. Shuningdek, og'ir guruhdagi bemorlar uchun ko'proq nazorat va ko'rsatmalar kerak.

Rentgenologik kuzatuv natijalari

Ko'rsatkich	Davolashdan oldin	3 oy o'tib
Suyak rezorbsiyasi (mm)	2.5 ± 0.3	2.1 ± 0.2
Periodontal cho'ntak chuqurligi (mm)	4.2 ± 0.5	3.1 ± 0.4

Izoh: Radiografik kuzatuvlar davolashdan keyin suyak yo'qotilishining sekinlashganini va cho'ntak chuqurligining pasayganini ko'rsatdi, bu esa davolashning strukturaviy foydasini tasdiqlaydi. Radiografiya natijalari bemorning klinik holati va uzoq muddatli kuzatuv bilan birga baholanishi kerak.

Xulosa: Olib borilgan tadqiqotlar yosh bemorlarda stomatologik kasalliklarni erta aniqlashning muhimligini ko'rsatdi. Profilaktik choralarning qo'llanishi natijasida gingival va qonash indeksleri ancha kamaydi, suyak rezorbsiyasi sekinlashdi. Bu esa muntazam profilaktika va gigiyenaning klinik samaradorligini tasdiqlaydi.

Adabiyotlar:

1. Axelsson P., Lindhe J. The significance of maintenance care in the treatment of periodontal disease. Journal of Clinical Periodontology. 1981; 8(4): 281–294.
2. Loe H., Theilade E., Jensen S.B. Experimental gingivitis in man. Journal of Periodontology. 1965; 36: 177–187.
3. Мамадалиев А., Ахмедов Б. Стоматологияда kasalliklarni erta tashxislash. Toshkent, 2020.